

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠD

Školní družina při ZŠ Černošice, Pod Školou 447

Platnost: od 1. září 2007

MOTTO: Nedělej druhému to, co nechceš, aby on dělal tobě.

OBSAH:

- charakteristika zařízení
- podmínky přijímání, průběh a ukončování zájmového vzdělávání
- materiální, personální a ekonomické podmínky
- formy zájmového vzdělávání
- obsah zájmového vzdělávání
- cíle zájmového vzdělávání
- kompetence zájmového vzdělávání
- podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
- pitný režim
- podmínky pro činnost účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků mimořádně nadaných
- časový plán
- plán hodnocení
- přílohy: roční plán ŠD
řád ŠD
vybrané právní předpisy

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Naše ŠD je součástí ZŠ Černošice v ulici Pod Školou 447, pod kterou spadají dvě budovy. ŠD má celkem 10 oddělení. V budově v ulici Pod Školou je 8 oddělení a v budově v ulici Komenského jsou 2 oddělení. Naši ŠD navštěvuje celkem 276 žáků z nižšího stupně (1. - 3. třída). V současné době má svoje vlastní prostory pouze jedno oddělení ŠD v ulici Komenského, ostatní oddělení jsou umístěna ve školních třídách.

Jednotlivá oddělení v družině jsou pojmenována názvy zvířátek.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ

ŠD je určena pro žáky 1. stupně základní školy. Vzhledem k současné kapacitě družiny přijímáme přednostně žáky nižších ročníků (1. - 3. třídy).

Zápis do ŠD se koná společně se zápisem do prvních tříd, většinou v polovině dubna. Přesný termín zápisu je vždy včas oznámen prostřednictvím webových stránek školy.

Na každý školní rok se přihlašují všichni žáci, tedy i ti, kteří již do školní družiny chodili. Žáci 2. - 3. tříd dostanou zápisní lístky k vyplnění od třídních učitelů, rodiče budoucích prvňáčků přijdou k zápisu do ŠD v předem daném termínu, kde vyplní zápisní

lístek. Zde budou informováni o provozu školní družiny, o platbě a budou seznámeni s vnitřním řádem ŠD.

Zápisní lístek je také k dispozici na webu školy.

Rodiče vyplněním zápisního lístku dávají vychovatelkám prokazatelné informace o zdravotním stavu účastníka, o době a způsobu odchodu účastníka ze ŠD a další důležité informace.

O zařazení účastníků do ŠD rozhoduje ředitel školy.

PRŮBĚH ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotlivá oddělení ŠD se naplňují do počtu maximálně 30 účastníků.

Činnost školní družiny se uskutečňuje zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností, umožňuje účastníkům přípravu na vyučování.

Účastník je při odchodu ze ŠD předán pouze osobám uvedeným na zápisním lístku, nebo na základě jiného písemného vyrozumění rodičů. Účastník nesmí být vydán jiným osobám.

Na škole fungují zájmové kroužky, jejich činnost se prolíná s organizovanou činností ŠD, na kroužky je brán ohled. V časech organizované činnosti družiny, škola zajistí účastníkům kvalifikovaný dozor.

UKONČOVÁNÍ ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Provádí se písemnou formou s přesným datem odhlášení účastníka. O vyloučení účastníka ze ŠD rozhoduje ředitel školy, pokud účastník soustavně nebo nějakým výrazným projevem porušil kázeň a pořádek, pokud svým chováním ohrozil zdraví a bezpečnost ostatních.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

V současné době má pouze jedno oddělení ŠD (v ul. Komenského) svoje prostory vybavené nábytkem pro potřeby účastníků ve školní družině. Čtyři oddělení ŠD používají pro svou činnost třídy, které jsou vybavené nejenom školním nábytkem, ale také nábytkem přizpůsobeným hrám účastníků ve školní družině (skříně s barevnými kontejnery, kuchyňka, domeček). Dalších pět oddělení má vedle školního nábytku také svoje skříně s hrami a hračkami.

Škola poskytuje účastníkům nabídku společenských her a hraček, stavebnic a základní vybavení na výtvarné, pracovní a sportovní činnosti.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

V naší ŠD pracuje 10 vychovatelek, z toho 5 pracuje na plný úvazek a 5 na zkrácený. Účastníci se po 15:30 hodině předávají do jiného oddělení. Po snížení počtu účastníků přecházejí všichni do koncového oddělení.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

K částečnému pokrytí neinvestičních nákladů je vybíráno 450,- Kč na měsíc za jednoho účastníka. Platí se bezhotovostní formou na číslo účtu školy s variabilním symbolem, který je účastníkovi přidělen.

FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Pravidelné činnosti: jsou **zájmové činnosti** (estetickovýchovná, rukodělná, sportovní, branná, dopravní, přírodovědná a společenskovední, kroužky), které jsou dané týdenní skladbou zaměstnání.

Příležitostné činnosti: je výchovná činnost organizovaná nepravidelně dle potřeb účastníků a možností ŠD, přesahují obvykle rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do denní skladby činností (celodružinové akce, výlety, slavnosti, besídky, návštěvy kina, soutěže).

Odpočinkové spontánní činnosti: jsou každodenní klidové činnosti po obědě, při pobytu venku

Rekreační činnosti: je každodenní aktivní odpočinek účastníků při pohybových a sportovních hrách

Příprava na vyučování: je upevňování a rozšiřování poznatků ze školního vyučování formou didaktických her, na vycházkách, po dohodě s rodiči i vypracovávání domácích úkolů

Režim školní družiny

čas	činnost
7:00 – 7:45 hod.	ranní družina - (pouze v ŠD Pod Školou) – odpočinková činnost
11:40 – 12:35 hod. 12:35 – 13:50 hod.	přechod žáků do ŠD – přebírání účastníků, os. hygiena, oběd odpočinková činnost – klidná, pohybově a psychicky nenáročná činnost, volné hry dětí
13:50 – 15:00 hod.	odpočinková činnost – četba, vyprávění zájmové činnosti – organizované činnosti
15:00 – 15:30 hod.	rekreační činnosti – pobyt na hřišti

15:30 – 16:00 hod.	osobní hygiena, svačina, sebeobsluha, odpočinková činnost
16:00 – 16:30 hod.	příprava na vyučování – didaktické hry, individuální činnosti předávání účastníků do jiných oddělení
16:30 – 17:15 hod.	koncové oddělení ŠD - odpočinková činnost

Kroužky školní družiny

Účastníci mohou v rámci ŠD navštěvovat tyto kroužky:

- **Kreslení pravou mozkovou hemisférou**
- **Ruční práce**

OBSAH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací program školní družiny vychází ze ŠVP naší školy „**Člověk a jeho svět.**“
Je uspořádán do 5 tematických okruhů: **Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a zdraví.**

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

škola:

- seznamujeme se s prostředím kolem nás, orientujeme se v ŠD, ŠJ a ZŠ
- orientujeme se v okolí školy
- v družině si pojmenováváme jednotlivá oddělení názvy zvířátek
- udržujeme si pořádek ve svých věcech, ve svém oddělení, v šatně, ve škole i jejím okolí
- vytváříme si kolem sebe estetické prostředí, vyzdobujeme si prostory ŠD vlastními výrobky
- seznamujeme se s řádem a režimem ŠD a ŠJ, dodržujeme ho

domov:

- povídáme si o významu slova domov, malujeme svůj dům

město:

- chodíme na vycházky do okolí školy, ukazujeme si nejkratší bezpečnou cestu do školy
- na vycházkách poznáváme důležité budovy našeho města, zajímavé přírodní útvary, řeku Berounku, železniční trať- názvy okolních měst

2. Lidé kolem nás

rodina:

- povídáme si o své rodině, o povolání svých rodičů (pantomimicky si předvádíme různá řemesla)
- vyrábíme svým nejbližším dárky pro radost

kamarádi:

- motto: Nedělej druhému to, co nechceš, aby on dělal tobě.
- vysvětlujeme si a učíme se pravidlům slušného chování (kamarádské chování, používání kouzelných slovíček, pomoc kamarádovi, zdravení, slušné chování na veřejných prostorech, úcta ke stáří atd.)
- dodržujeme vnitřní řád ŠD, pravidla slušného chování v ŠD a ŠJ, cvičíme správné stolování
- hrajeme společné seznamovací, pohybové, míčové a stolní hry, soutěžíme, při hrách se chováme fair play
- po celý rok soutěžíme v chování a aktivitě účastníků, sbíráme body, za které jsou účastníci veřejně pochváleni a odměňováni
- procvičujeme si vědomosti formou didaktických her, zábavných testů a soutěží
- chráníme si své hračky, nejsme lhostejní k ničení věcí kolem nás, uklízíme si po sobě

Příležitostné činnosti: sportovní soutěž Veselá olympiáda

3. Lidé a čas

- pravidelně navštěvujeme školní knihovnu
- dodržujeme denní režim (návyky na pravidelné činnosti)
- uvědomujeme si, jak využíváme volný čas - jídlo, odpočinek, hra, sport, zájmy, spánek, vyprávíme si s účastníky, jak tráví víkendy, prázdniny atd.
- uvědomujeme si vývoj lidského života - dětství, dospělost, stáří, vyrábíme dárky pro nové prvňáčky k zápisu
- oslavujeme narozeniny a svátky účastníků - gratulujeme oslavenci
- pozorujeme roční období, rozdělení roku na měsíce, týdny, dny, čas
- oslavujeme lidové tradice a zvyky
  - Mikuláš a čert - výrobky
  - Advent - zapalujeme svíčky na adventním věnci, vyrábíme adventní kalendáře
  - Vánoce, Štědrý den - vyrábíme dárky svým nejbližším
  - Masopust - vyrábíme masky
  - Pálení čarodějnic - vyrábíme papírové čarodějnice
  - Velikonoce - velikonoční výrobky
  - Den matek - vyrábíme dárky pro maminky

Příležitostné činnosti: vánoční besídka - hrajeme hry, soutěžíme, zpíváme a recitujeme
vyrábíme adventní kalendáře s překvapením pro děti
vyrábíme dárky pro budoucí prvňáčky k zápisu
od druhého pololetí navštěvujeme pravidelně školní knihovnu
účastníme se příležitostných akcí školy (vánoční trhy, velikonoční dílničky aj.)

3. Rozmanitost přírody

- chodíme na vycházky do přírody (dle možností)
- 4 roční období - pozorujeme změny v přírodě, děláme pokusy se sněhem
- poznáváme listy, květiny a plody, sbíráme je, vytváříme z nich koláže, tisky, herbáře atd.
- čteme, vyprávíme si a pozorujeme zvířátka - malujeme je různými technikami
- čteme si knížky o přírodě, vyprávíme si o domácích zvířátkách - účastníci nosí svoje zvířátka ukázat ostatním
- vedeme účastníky k ekologickému myšlení - třídíme odpad, seznamujeme se s významem recyklace
- využíváme odpadový materiál při pracovních a výtvarných činnostech

Příležitostné činnosti: celodenní výlet do přírody na závěr školního roku

4. Člověk a zdraví

- dodržujeme základní hygienické návyky (mytí rukou před jídlem, po použití WC, používání kapesníku, čisté oblečení atd.)
- pravidelně se stravujeme (účastníci se učí vybírat si ze dvou jídel z jídelníčku ŠJ), mluvíme o zdravé výživě, dodržujeme pitný režim, svačinu
- dodržujeme zásady duševní hygieny- odpočinek, relaxace, dostatek pohybu
- denně (dle počasí) se snažíme chodit ven na čerstvý vzduch, máme možnost sportovního a rekreačního vyžití na dětském hřišti před školou, v ŠD v ulici Komenského mají ještě možnost her v lesíku v blízkosti školy
- pobyt venku dodržujeme i v zimě, chodíme sáňkovat a bobovat na kopec u školy nebo v blízkosti školy.
- oblékáme se podle počasí, dbáme na větrání v místnostech, otužujeme se
- dodržujeme bezpečnostní pravidla při hrách v místnosti, při přecházení do jídelny, při stolování v jídelně a pobytu venku- prevence úrazu
- mluvíme s účastníky o poskytnutí první pomoci (každý úraz musí účastníci nahlásit vychovatelce nebo přivolat pomoc kamarádovi)
- na vycházkách procvičujeme chůzi ve skupině, přecházení silnice (základní dopravní pravidla pro chodce), v ŠD hrajeme dopravní hry a soutěže

CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci školní družiny usilujeme o to:

- připravit účastníky pro život ve stávající společnosti
- vytvoření zdravé osobnosti účastníka, odolné vůči negativním vlivům, osobnosti, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině
- ovlivňovat žádoucím směrem volný čas účastníka s ohledem na dobrovolnost, zajímavost, pestrost, citlivost a zájmovost
- prostřednictvím činností a navozování situací zprostředkovat účastníkům bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity
- podporovat u účastníků smysl pro práci v týmu s ohledem na možnosti a schopnosti jednotlivců
- postupně upevňovat u účastníků ohleduplné a tolerantní chování k ostatním účastníkům s respektováním jednotlivých odlišností

- upevňovat základní pravidla slušného chování, dodržovat základní hygienické návyky a posilovat vlastní zodpovědnost při péči o své zdraví
- osvojovat a procvičovat základní pravidla silničního provozu
- vštěpovat účastníkům bezpečnost a ochranu zdraví (BOZ) při činnostech v ŠD a mimo ni
- upevňovat účastníkům sebeobslužné činnosti
- poznávat tvořivé techniky a práci s různými materiály
- vedení účastníků k udržování estetického prostředí
- seznamování účastníků s tradicemi lidových svátků

VÝCHOVNÉ PROGRAMY ŠKOLNÍ DRUŽINY

Výchova ke zdravému životnímu stylu
<p>Ve školní družině vedeme účastníky k:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpovědnosti za své zdraví, za svou osobu, ke správným stravovacím návykům, za pitný režim, za bezpečnost při práci v ŠD a mimo ni • dodržování osobní hygieny • posilování tělesné zdatnosti • rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby
Posilování komunikačních dovedností
<ul style="list-style-type: none"> • schopnosti vyjádřit se • rozvíjení slovní zásoby • kultivace slovního i mimoslovního projevu • uplatnění v kolektivu
Odpovědnost za své chování
<ul style="list-style-type: none"> • řešení různých situací • důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvalita • pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů • posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
Ovládání negativních citových reakcí
<ul style="list-style-type: none"> • vypořádání se se stresem • řešení životní situace • vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy
Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
<ul style="list-style-type: none"> • kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí • posilování pozitivního myšlení • objektivnímu hodnocení činnosti každého účastníka • upevňování vztahů v kolektivu • posílení vlastního temperamentu, postoje, hodnoty
Formování životních postojů
<ul style="list-style-type: none"> • vytváření společensky žádoucích hodnot • úcta, porozumění, tolerance

- schopnosti a ochotě pomoci skupině
- vytváření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevenci sociálně patologických jevů - drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- tolerance podobností a odlišností lidí
- tolerance rozdílů v prožívání, v myšlení, v jednání

KOMPETENCE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Činnost školní družiny posiluje a rozvíjí u účastníků určité kompetence

1. Kompetence k učení
<p>Účastník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • započatou práci dokončí • hledá odpovědi na otázky, klade nové otázky • všímá si souvislostí mezi jevy • dává do souvislosti získané vědomosti • uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích • snaží se zhodnotit své výkony
2. Kompetence k řešení problémů
<p>Účastník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpozná správné a chybné řešení • hledá nová řešení • všímá si dění okolo sebe • snaží se problémy řešit • dokončuje započaté činnosti
3. Kompetence komunikativní
<p>Účastník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč • vyjadřuje vhodně myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi • komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými • dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gesty i dalšími prostředky • komunikuje kultivovaně
4. Kompetence sociální a personální
<p>Účastník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si svoji odpovědnost • rozpozná vhodné a nevhodné chování • vnímá nespravedlnost, agresivitu a šikanu • spolupracuje ve skupině • projevuje citlivost a ohleduplnost • respektuje ostatní, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
5. Kompetence občanské
<p>Účastník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se organizovat, plánovat, řídit a hodnotit

- přistupuje odpovědně k úkolům
- odhaduje rizika svých nápadů
- uvědomuje si svá práva i práva druhých
- dbá o své zdraví
- rozvíjí ekologické cítění

6. Kompetence k trávení volného času

Účastník:

- vybírá si zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- učí se říct „ne“ nevhodným nabídkám na trávení vhodného času
- orientuje se v možnostech smysluplného využití volného času
- rozvíjí mediální gramotnost se zpětnou vazbou

PODMÍNKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

ŠD zajišťuje bezpečnost účastníků fyzickou, sociální a psychosociální:

- struktura režimu dne účastníkům poskytuje dostatek relaxace, aktivního odpočinku a pobytu na čerstvém vzduchu
- denně dodržujeme s účastníky stravovací a pitný režim dle jejich potřeb
- činnosti a dozor nad účastníky je uskutečňován tak, aby nedocházelo k úrazům, účastníky pravidelně poučujeme o zásadách bezpečného chování
- účastníci jsou poučeni, že jakýkoliv úraz musí hlásit vychovatele nebo přivolat pomoc kamarádovi
- bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna vnitřními řády ZŠ a ŠD, vnitřními řády specializovaných učeben (tělocvična, kuchyňka), účastníci jsou s nimi předem seznámeni
- lékárnička pro první pomoc je umístěna v budově Pod Školou pro přízemí budovy „A“ ve 3. oddělení (učebna A03), pro 1. patro budovy „A“ v 7. oddělení (učebna A11). V ŠD ul. Komenského je lékárnička v 9. oddělení (učebna K21). V každém oddělení jsou vyvěšeny telefonické kontakty na lékařskou pomoc
- vychovatelky mají základní znalosti v poskytování první pomoci
- vytváříme účastníkům příznivé sociální klima, atmosféru pohody a bezpečí, vedeme je proti násilí, šikaně a patologickým jevům

PITNÝ REŽIM

Účastníci si nosí do ŠD sirup a kdykoliv si mohou udělat pití. V budově školy v ulici Pod Školou jsou nápojové automaty, kde si účastníci mohou pít zakoupit.

PODMÍNKY PRO ČINNOST ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ÚČASTNÍKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

- při výběru činností, při motivování a hodnocení účastníků přistupujeme s ohledem na integraci těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby

- vytváříme každému účastníkovi podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k sociální integraci, aby nijak nepocíťovali svoji odlišnost či nedostatečnost
- činnosti přizpůsobujeme podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění
- pro rozvoj mimořádně nadaných účastníků nabízíme doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu

ČASOVÝ PLÁN

ŠVP pro ŠD je otevřený dokument, který umožňuje provádět úpravy a doplňky. Je vytvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (na dobu 5 let).

PLÁN HODNOCENÍ (EVALUACE)

Hodnotící kritéria

- vhodnost vybavení (materiální podmínky)
- zvládnutí režimových momentů (převody účastníků, sebeobslužná činnost, hygienické návyky, dodržování pořádku, zvládání kázně účastníků)
- zohledňování specifík jednotlivých účastníků
- zajišťování bezpečnosti účastníků
- navazování komunikace a spolupráce s rodiči
- každodenní prostor pro odpočinek
- začlenění více účastníků do činnosti
- vhodnost motivace
- podněcování vlastních aktivit a sebevzdělávání (samostudium z časopisů, z odborné literatury, z internetu, semináře)

Plán zlepšení

- dovybavit jednotlivá oddělení novými společenskými hrami a hračkami
- vybavit ŠD počítačem s připojením na internet
- vybavit ŠD koberci do každého oddělení na odpočinkovou činnost a molitanovými podložkami pro účastníky
- vybavit ŠD v ulici Komenského DVD přehrávačem, televizí a počítačem s připojením na internet
- získat vlastní prostory pro ŠD

Vnitřní evaluace

- individuální: každá vychovatelka si provádí sama průběžně
- týmové: provádí kolektiv vychovatelek (metodické sdružení)
- vedení školy: kontroluje výchovnou práci, plnění vytčených cílů a celkového poslání ŠD

PŘÍLOHY:

- CELOROČNÍ PLÁN ŠD
- VNITŘNÍ ŘÁD ŠD
- VYBRANÉ PŘÁVNÍ PŘEDPISY PRO TVORBU ŠVP

PRÁVNÍ PŘEDPISY PRO TVORBU ŠVP:

Vyhláška č. 74 ze dne 9. února 2005 o zájmovém vzdělávání

§1 Účastník zájmového vzdělávání

§2 Formy zájmového vzdělávání

§3 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

§8 Činnost družiny

§9 Účastníci činnosti družiny

§10 Organizace činnosti družiny